

Magtens tredeling:

- 1) Udøvende magt - sidst
- 2) Lovgivende magt – i dag
- 3) Dømmende magt – i dag

Lovgivende magt

EU's 2-kammersystem:

Ministerrådet - repræsenterer staterne

Europa-Parlamentet (EP) – repræsenterer borgerne

EP's rolle afhænger af beslutningsmetoden for direktiver og forordninger:

- **Høringsproceduren: EP høres blot. Betydningen af denne procedure har været helt dominerende, men er faldende.**
- **Proceduren om fælles beslutningstagen: EP har samme indflydelse som MR. Betydningen af denne procedure er voksende. I forfatningstraktaten kom 75 % af alle samarbejdsområder herunder.**

Flertal eller enstemmighed?

Europa-Parlamentet:

I EP stemmes altid i forbindelse med vedtagelse af EU-lovgivning m.v.

Ministerrådet:

I MR er der i princippet stadig flere afgørelser med kvalificeret flertal (2/3 af medlemslandenes stemmer).

MEN: stadig mange områder med enstemmighed + stadig en eksisterende konsensusnorm.

Afstemninger er alene noget, som truer i baggrunden.

Europa-Parlamentet

Organisatorisk struktur:

- **EP's lederskab: formand, partilederne.**
- **Partigrupperne: vælger formand, udvalgsposter, rapporteurs.**
- **Udvalg: Her foregår arbejdet med lovforslagene.**

Partikoalitioner:

- 1) **Europæisk Folkeparti (Krist.Dem., Kons.). Størst**
- 2) **Socialistisk Gruppe. Næststørst.**
- 3) **Liberales. Tredjestørst. Ofte kongemager.**

Fælles holdning: Proeuropæisk, indeholder ALLE regeringspartier i EU's medlemslande.

Stemmeafgivning: Mere efter parti end efter nationalitet.

Europa-Parlamentets magt (empirisk)

Nøgleforklaringen på EP's magt er, om MR accepterer EP's ændringsforslag.

Og EP accepterer EP's ændringsforslag, hvis også Kommissionen accepterer dem.

Konklusion: Kommissionen bestemmer EP's magt.

Over tid har EP oplevet en strategisk udvidelse af magten.

Dømmende magt

- **Hvordan er den dømmende magt nedfældet i EU's forfatningsgrundlag?**
- **Hvad betyder nedskrivningen heraf politisk?**
- **Hvordan udspiller kampen sig mellem lovgivernes intentioner og domstolenes uafhængighed?**

Domstole er etableret for at sikre optimale løsninger på politiske problemer. Kan bedst illustreres via fangernes dilemma-spillet:

		Medlemsland B	
Medlemsland A		Gennemføres ikke indre markedsreglerne (snyder)	Gennemfører indre markedsreglerne (samarbejder)
	Gennemfører ikke indre markedsregler (snyder)	A: 0 B: 0	A: + 7 B: - 3
	Gennemfører indre markedsreglerne (samarbejder)	A: - 3 B: + 7	A: + 4 B: + 4 En uafhængig domstol kan sikre denne løsning

Fordele (og ulemper) ved uafhængige domstole:

- **Uafhængige domstole er nødvendige for at sikre samarbejdet.**
- **Men uafhængige domstole giver også en stor magt.**
- **Det gælder sikkert især i de første år, hvor lovgiverne ikke kender deres præferencer.**
- **Og det gælder især, hvis der er mange veto-spillere, som kan blokere for forandringer i Domstolens fortolkning.**

Dilemmaet består i, at uafhængige domstole er nødvendige, men at uafhængige domstole også kan virke udemokratiske.

EU's legale system

- 1) EU's primære ret: EU's traktatgrundlag med ændringer.
- 2) EU's sekundære ret: Afledt af EU's traktatgrundlag. Foreslået af Kommissionen og vedtaget af Ministerrådet og Europa-Parlamentet: a) forordninger, b) direktiver, c) beslutninger og d) anbefalinger/ udtalelser.
- 3) EU's retlige principper: a) legalitetsprincippet (retssikkerhed, proportionalitet), b) fire friheder (varer, tjenesteydelser, personer, kapital), c) fundamentale menneskerettigheder (menneskerettighedskonventionen, Det europæiske Charter om fundamentale rettigheder), d) politiske rettigheder (transparens, subsidiaritet).

Domstolen; karakteristik:

- 1. Én dommer pr. medlemsland**
- 2. Procedure. Generaladvokaturen forbehandler/indstiller. Domstolen dømmer**
- 3. Stærkt stigende arbejdsbyrde**

Domstolens arbejdsfelter:

- **Sager vedr. traktatbrud (f.eks. medlemsstat mod medlemsstat)**
- **Sager vedr. gyldigheden af EU-retsakter (hvis en juridisk person er utilfreds med en retsakt)**
- **Præjudicielle afgørelser (nationale domstole anmoder om en fortolkning af EU-retsakter)**
- **Sager om passivitet (f.eks. Europa-Parlamentet mod Kommissionen om passivitet i forbindelse med transportpolitikken)**
- **Tjenestemandssager vedr. EU-ansatte**

”Forfatningsmæssiggørelsen” af det europæiske samarbejde

- en gradvis proces, som især er iværksat af Domstolens skelsættende afgørelser:

- 1) **Direkte effekt:** van Gend en Loos-sagen = traktatgrundlagets artikler skal anvendes direkte i forhold til borgere og virksomheder. Det samme gælder direktiver, som ikke er implementeret, men som er forholdsvis præcise. EU-retsakter ligner med andre ord nationale love mere end internationale ”love”.

- 2) **Forrang:** Costa vs. ENEL-sagen = Domstolen slår fast, at forrangprincippet også gælder EU-retsakter og -principper i tilfælde af konflikt mellem EU-regler og nationale regler.

- 3) **EU-intern handel har primat:** Dassonville- + Cassis de Dijon-sagerne (gensidig anerkendelse) = nationale love, som hindrer fri samhandel (uden at meget væsentlige f.eks. sundhedsfarer er på spil) er ulovlige.

Samlet om EU's "forfatningsmæssiggørelse":

- EU's halvstatslignende træk går igen på lovgivningsområdet:
 - a) EU kan indgå aftaler og traktater med andre lande, som binder medlemslandene nu og i fremtiden,
 - b) medlemslande SKAL opfylde traktatgrundlagets bestemmelser og
 - c) EU-love er trængt dybt ned i den nationale lovgivning.

Hvorfor accepterer medlemslandene ”forfatningsmæssiggørelsen” af EU og domstolenes rolle heri?

Forskellige forklaringer:

- 1) Domstolen har blot gjort, hvad man har bedt den om. Den har udfyldt legale ”huller” og dømt efter bogen. Problem: Direkte virkning og forrang havde medlemslandene ikke regnet med. Samt naivt at udelukke domstolenes egne interesser.
- 2) Domstolen er en politisk aktivistisk aktør med en selvstændig interesse i at fremme europæisk integration. Problem: Aktivismen er ikke lineær. Venter til tiden er moden.

- 3) Nationale domstole har styrket Domstolen på EU-plan, idet a) nationale domstole har fået mere magt via EU-samarbejdet, som hviler på juridiske redskaber og b) lavere nationale domstole anvender EU-retten til at få mere magt og prestige via muligheden for præjudicielle afgørelser. Problem: Ikke alle medlemslandes nationale domstole har taget EU-retten til sig med samme entusiasme.
- 4) Private interesser har styrket Domstolen p.g.a. lave søgsmålsomkostninger: a) kvindegrupper, fagforeninger, forbrugergrupper, b) importører/eksportører af varer og c) ”juristmiljøet”, et elitemiljø af advokater, som har fået mulighed for politisk magt. Problem: Virker konspirationsteoriagtigt.

- 5) Domstolen virker som medlemslandenes forlængede arm. Varetager blot deres langsigtede interesser og venter til tiden er moden. Domstolen holder sig altid tilbage, hvis en dom indebærer store omkostninger for medlemslandene. Problem: Der har været konfrontationer mellem medlemslande og Kommissionen.